

SKÓGRÆKTARFÉLAG
REYKJAVÍKUR
Stofnað 1901

Umsögn Skógræktarfélags Reykjavíkur um forkynningu deiliskipulags Vífilsstaða, 1. áfanga

Félagið vill í tengslum við forkynningu deiliskipulags Vífilsstaða sérstaklega vekja athygli á sögulegum trjágróðri við austurjaðar skipulagssvæðisins og mikilvægi þess að honum verði hlíft við áframhaldandi skipulagsvinnu og framkvæmdir.

Vífilsstaðir eiga merka sögu í íslenskri trjárækt. Árin 1912 og 1913 fóru þar fram umfangsmiklar gróðursetningar og enn standa á svæðinu tré frá þeim tíma. Í greinargerð deiliskipulagsins er Ungmennafélagsreitur sérstaklega nefndur og skipulagssvæðið afmarkast af Ungmennafélagsgarði til austurs.

Merkur trjágróður og ræktunarsaga

Við Ungmennafélagsgarðinn eru meðal annars gamlar skógarfurur (*Pinus sylvestris*) og bergfurur (*Pinus mugo*) frá elstu gróðursetningum á Vífilsstöðum. Trén eru lifandi minjar um upphafsskeið skipulagðrar trjáræktar á svæðinu og hafa verulegt sögulegt og ræktunarlegt gildi.

Skógarfura varð mjög illa úti hér á landi þegar furulús olli miklu tjóni á eldri furugróðursetningum um miðja 20. öld og stór hluti þeirra trjáa sem hér höfðu verið gróðursett drapst. Eftirlifandi gömul tré eru því sérstaklega áhugaverð með tilliti til uppruna, aðlögunar og erfðafræðilegra eiginleika. Slík tré geta varðveitt mikilvægar upplýsingar um þann efnivið sem reyndist best við íslenskar aðstæður og geta þannig haft gildi fyrir rannsóknir og framtíðarræktun.

Skógræktarfélag Reykjavíkur telur mikilvægt að þessi gömlu tré verði varðveitt og upplýsingar um aldur, uppruna og ræktunarsögu þeirra skráðar.

Fyrirhugaður stígur við austurjaðarinn

Á fyrirliggjandi uppdrætti er gert ráð fyrir göngustíg í næsta nágrenni við þennan gamla trjágróður. Í greinargerð kemur jafnframt fram að göngu- og hjólastígar verði lagðir meðfram akbrautum og um skipulagssvæðið.

Skógræktarfélag Reykjavíkur leggur áherslu á að trjágróðrinum verði hlíft við nánari hönnun og framkvæmd stígsins. Við mat á áhrifum framkvæmdanna þarf ekki aðeins að horfa til stofna og trjákróna heldur sérstaklega til rótarkerfis trjána. Jarðrask, uppgröftur, þjöppun jarðvegs og breytingar á yfirborði geta skaðað rætur gamalla trjáa þótt framkvæmdin virðist ekki snerta trén sjálf.

Félagið leggur því til að staðsetning trjáanna og umfang rótarsvæða þeirra verði metin áður en endanleg lega og útfærsla stígsins er ákveðin. Stígunum verði hnikað til eða útfærsla hans aðlöguð eftir þörfum þannig að skógarfurum og öðrum merkum trjágróðri verði hlíft.

Trjágróðurinn sem hluti af arfi Vífilsstaða

Í greinargerð deiliskipulagsins er lögð áhersla á að ný byggð falli vel að anda staðarins og þeim mikilvæga byggingararfi sem þar er að finna. Skógræktarfélag Reykjavíkur telur mikilvægt að sama sjónarmið nái til sögulegs trjágróðurs og ræktunarsögu Vífilsstaða.

Gömlu trén eru hluti af sögu og sérkennum staðarins og verðmæti þeirra felast bæði í aldri þeirra, sögu og þeirri þekkingu sem þau geta varðveitt um fyrstu skógræktartilraunir hér á landi.

Skógræktarfélag Reykjavíkur leggur því áherslu á að við áframhaldandi deiliskipulagsvinnu verði tekið skýrt tillit til þessa trjágróðurs og honum tryggð viðeigandi vernd.

Skógræktarfélag Reykjavíkur er reiðubúið til samráðs við Garðabæ og skipulagshöfunda um nánari útfærslu.

Fyrir hönd Skógræktarfélags Reykjavíkur,

Auður Elva Kjartansdóttir

Þann 17.09.2026